

FEE/Eco-Schools Roheline kool

Keskkonnaülevaatuse raamküsimustik¹

FEE soovib ülevaatuse tegemisel kasutada seda vormi. Küsimused on kolme tüüpi, nende juures on märged, kas õpilased leiavad vastuse vaadeldes, vajavad vastuse leidmisel täiskasvanu abi, või peavad põhjalikumalt uurima – tegema küsitluse, uurimuse vms. See on raamküsimustik. Te ei pea kasutama kõiki küsimusi, mis siin kirjas. Osa võib sobivamatega asendada või välja jätta. Eesmärgiks on, et keskkonnatöörühm saaks ülevaate kooli keskkonnateadlikkusest ja keskkonnamõjust ning et ülevaatus inspireeriks vajalikke muudatusi tegema. Olukorda peab vaatlema igal aastal ning tulemuste alusel kavandama tegevuskavva vajalikud tegevused. Ülevaatus tehakse igal aastal, sest 12 kuuga võib mõndagi muutuda.

Täitmise kuupäev _____

Läbiviijad _____

Piktogrammide:

Õpilased leiavad vastused koolikeskkonda vaadeldes

Õpilased peaksid konsulteerima täiskasvanutega vastuse leidmiseks

Vajalik on rohkem uurida – teha uurimus või teiste õpilaste hulgas küsitlus

See on viis, kuidas mõõta keskkonnamõju. Selle alusel saate näidata, kuidas olukord on aastati paranenud. See on Rohelise kooli programmi oluline osa.

PRÜGI

Siseruumides

Kas maja on prügist puhas?		Jah	Ei
Kas prügikaste on piisavalt?		Jah	Ei
Kas prügikastid on õigetes kohtades?		Jah	Ei
Kas prügikaste tühjendatakse piisava sagedusega?		Jah	Ei

Õueala

Kas õu on prügist puhas?		Jah	Ei

¹ Tõlgitud ja mugandatud Eesti tingimustele Sirje Aheri poolt novembris 2018

Kas õues on piisavalt prügikaste?		Jah	Ei
Kas prügikastid on õigetes kohtades?		Jah	Ei
Kas prügikastid on kasutamiseks mugavad ja õige ehitusega (tuul ega linnud ei saa prügi laiali pillutada, mitte liiga väikesed ega liiga suured)?		Jah	Ei
Kui leidsite prügi, siis kas see on pärit lastelt või väljastpoolt õueala?		Lastelt	Väljastpoolt

Väljaspool kooli/lasteaeda

Kas kooli ümbruskond väljaspool oma territooriumi on tavaliselt puhas?		Jah	Ei
Kas ümbruskonnas on piisavalt prügikaste?		Jah	Ei
Kas kool teeb midagi, et aidata kogukonnal ümbrust puhtana hoida?		Jah	Ei

Üldine

Kas koolil on prügi suhtes olemas selged põhimõtted?		Jah	Ei
Kas kõik õpilased teavad, milliseid probleeme põhjustab prügi keskkonnale ja elusloodusele?		Jah	Ei
Kas peate arvestust, millist, kus, millal ja kui palju olete prügi leidnud?		Jah	Ei

Viimasel kooli/ümbruskonna koristuspäeval kogutud kilekottide arv			

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

JÄÄTMETEKKE VÄHENDAMINE

Säästmine

Kas kool kasutab e-kirju paberkirjade asemel?		Jah	Ei
Kui kool saadab kirju, siis kas ühe kirja perekonna kohta?		Jah	Ei
Kas õpetajad teevad kahepoolseid koopiaid?		Jah	Ei
Kui õpilased võtavad kooli toitu kaasa, siis kas nad kasutavad selleks kordvkasutatavaid karpe?		Jah	Ei

Taaskasutus

Kas alati kasutatakse ära paberi mõlemad küljed, enne kui see vanapaberi kasti pannakse?		Jah	Ei
Kas üle jäänud paberist tehakse märkmepabereid või märkmikke?		Jah	Ei
Kas kooli kantseleis kasutatakse ümbrikke mitu korda?		Jah	Ei
Kas vihikud on ümbertöödeldud paberist?		Jah	Ei
Kas tualettpaber ja paberkäterätid on ümbertöödeldud paberist?		Jah	Ei

Kas kooli ostetakse ümbertöödeldud koopiapaberit?		Jah	Ei
Kas te taaskastate mingeid pakendeid klassiruumis?		Jah	Ei
Kas korraldate taaskasutuslaatu vanade esemete (koolivormid jms) vahetamiseks või müügiks?		Jah	Ei

Ümbertöötlemine

Tõmmake ring ümber, milliseid materjale/esemeid järgnevast te kogute ümbertöötlemiseks?					
Paber	Plastik	Metallpurgid	Papp	Riided	
Patareid	Elektronika	Klaas	Toit	Toonerid	
Kas te kompostite orgaanilisi jäätmekid?		Jah	Ei		
Kas komposti lähevad nii vedelad kui kuivad materjalid?		Jah	Ei		
Kas kasutate kooli haljasaladel komposti?		Jah	Ei		
Kas toitlustajad kompostivad köögiviljade koori?		Jah	Ei		
Kas toitlustajad koguvad jäätmekid liigiti?		Jah	Ei		
Kas kooli juures on piisavalt sorteerimist võimaldavaid prügikaste?		Jah	Ei		
Kas sorteerimist võimaldavates kastides on õiged asjad?		Jah	Ei		

Teave

Kas igaüks koolis teab, miks te üritate jäätmeket vähendada?		Jah	Ei
Kas keegi peab arvet, kui palju jäätmekid jääb tänu teie tööle prügimäele/põletamisele viimata?		Jah	Ei
Kui jah, siis kas kõik koolis teavad seda?		Jah	Ei
Kas kõik koolis teavad, mis saab asjadest/materjalidest, mis töödeldakse ümber?		Jah	Ei

Protsent jäätmekidest, mis ei läinud sel aastal prügimäele/põletamisele:	

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

ENERGIA

Küte

Kas aknad ja ukсед on tihedad, tuuletõmbus puudub??		Jah	Ei
Kas akende ees on kardinad/rulood/muud katted?		Jah	Ei

Kui jah, siis kas need tõmmatakse ööseks ette, et vähendada soojuskadu?		Jah	Ei
Kas ukсед ja aknad on alati kinni, kui maja köetakse?		Jah	Ei
Kas radiaatorite taga on reflekteerivad paneelid?		Jah	Ei
Kas iga klassiruumi temperatuuri saab reguleerida?		Jah	Ei
Kas igas klassiruumis on termomeeter?		Jah	Ei
Kas kuum vesi on paraja soojusega, mitte liiga kuum?		Jah	Ei
Kas soojaveetorud on korralikult isoleeritud?		Jah	Ei
Kas koolimaja katus ja seinad on soojustatud, et vältida soojakadu?		Jah	Ei

Elekter

Kas tühjades ruumides on valgustus alati välja lülitatud?		Jah	Ei
Kas lambid kustutatakse kohe, kui väljas on piisavalt valgust?		Jah	Ei
Kas valgustus töötab ainult ajal, mil see on vajalik?		Jah	Ei
Kas lambid ja lambikuplid on puhtad?		Jah	Ei
Kas aknad on puhtad?		Jah	Ei
Kas elektroonilised seadmed on välja lülitatud, kui neid ei kasutata?		Jah	Ei
Kui arvutid jäetakse ööseks sisse, siis kas nende kuvarid on välja lülitatud?		Jah	Ei
Kas koopiamasinad jms lülitatakse välja kui neid ei kasutata?		Jah	Ei

Üldine

Kas igaüks teab, kuidas energiasääst aitab meie planeeti?		Jah	Ei
Kas keegi koolis jälgib regulaarselt, kui palju energiat kulutatakse?		Jah	Ei
Kas kool on uurinud alternatiivenergia kasutamise võimalust?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

VESI

Kas koolis on tilkuvaid kraane?		Jah	Ei
Kas õpilased panevad alati kraani pärast kasutamist täielikult kinni?		Jah	Ei

Kas tualettpotid on kahesüsteemsed?		Jah	Ei
<i>Kui ei, siis mida olete teinud vee säästmiseks?</i>		Jah	Ei
Kui teil on anduriga kraanid, siis kas neist tuleb õige kogus vett piisava aja jooksul?		Jah	Ei
Kas kogute lillede kastmiseks vihmavett?		Jah	Ei
Kas vihmavett kogutakse millekski muuks? Näiteks WCs, tiigivee taseme reguleerimiseks vms.		Jah	Ei
Kas õpilased täidavad oma veepudeleid ainult sellise hulga veega, mida nad vajavad?		Jah	Ei
Kas keegi jälgib, kui palju vett kasutatakse/hoitakse kokku?		Jah	Ei
Kas sa õpid tundides veeprobleemidest teiste maades?		Jah	Ei
Kas kõik mõistavad, miks on magevee säästmine vajalik? (Mõttele ka energiale, mis on vajalik vee puhastamiseks)		Jah	Ei

Eelmisel aastal kulutatud vee kogus			

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

TRANSPORT

Koolitee

Kas enamik õpilasi tuleb kooli jala, jalgrattaga või ühistranspordiga?		Jah	Ei
Kas te jälgite, millega enamik inimesi kooli tuleb?		Jah	Ei
Kas kooli juures on jalgrattamaja/parkla?		Jah	Ei
Kas koolis on õpilastele jalgrattaga sõitma õppimise tunnid?		Jah	Ei
Kas te korraldate autovabu päevi?		Jah	Ei
Kas jala või rattaga kooli tulek on turvaline?		Jah	Ei
Kas autod pargivad kooli sissepääsust kaugemal?		Jah	Ei
Kas kooli parkla on jalakäijatele turvaline paik?		Jah	Ei
Kas õpetajad jagavad võimalusel autosõite?		Jah	Ei
Kui õpilastele tullakse autoga järgi, kas ooteajal on auto mootor välja lülitatud?		Jah	Ei

Kooli teenindavad sõidukid

Kas mõni kooli teenindav sõiduk kasutab kütuseks gaasi või elektrit?		Jah	Ei
Kas vitamiinipausi puu- ja juurviljad on kohalikud tooted?		Jah	Ei

Kas toitlustaja püüab kasutada kohalikku toorainet?		Jah	Ei
Kas te õpite tundides toidu päritolu ja transpordi kohta?		Jah	Ei
Kas kool väldib ostude tegemisel väikepakendites ja ülepakendatud tooteid?		Jah	Ei

Õpilaste ja töötajate protsent, kes ei tule kooli autoga.			

Kommentaariid/Tegevused tegevuskavasse

ÖUEALA

Laste poolt kasutatav ala

Kas asfaldile või muule pinnasele on joonistatud mängu?		Jah	Ei
Kas õuealal on mosaiike, joonistusi, skulptuure või muud kunsti?		Jah	Ei
Kas õuealal on erinevaid pindu, mida saab katsuda ja erinevusi tunnetada?		Jah	Ei
Kas õuealal on rohkesti ronimisvahendeid, kus saab tasakaalu harjutada, turnida, ronida ja kiikuda?		Jah	Ei
Kas õuealal on vaikseid varjulisi kohti, kus istuda, kõneleda ja mõtiskleda?		Jah	Ei
Kas kasvatate kooli territooriumil aed- või puuvilju, marju?		Jah	Ei
Kas teil on õuesõppe klass/ala?		Jah	Ei
Kas teil on olnud õuesõppe tunde kooliõues?		Jah	Ei
Kas kõigil õpilastel on võimalus teha ettepanekuid, mida õuealal võiks muuta või sinna hankida/ehitada?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

ELURIKKUS

Kas kooliõues on puid?		Jah	Ei
Kui jah, kas seal on mitmesuguseid omamaiseid puuliike?		Jah	Ei

Kas kooliaias on hekke?		Jah	Ei
Kas äsja istutatud puid hooldatakse?		Jah	Ei
Kas koolil on tiik või soine ala?		Jah	Ei
Kas tiigis on madal koht, kust konnad, vesilikud, siilid ja teised loomad pääsevad veele ligi ja vajadusel tiigist välja?		Jah	Ei
Kas teie tiigi ääres kasvab palju omamaiseid taimi?		Jah	Ei
Kas teie tiigis on erineva sügavusega kohti?		Jah	Ei
Kas teie koolil on niit?		Jah	Ei
Kas teie niidul kasvab rohkesti erinevaid taimeliike?		Jah	Ei
Kas teie kooliõues on metsikuid piirkondi, kus kasvavad kõrged taimed, mis seovad erinevad alasid omavahel?		Jah	Ei
Kas teie kooliõu pakub elupaiku väikestele loomadele? Palun tõmmake ring ümber kui kooliõues on: <i>Hunnik puupakke/jämedaid oksa Kivihunnik Putukahotell</i> <i>Lõhnavate õitega taimi – Liblikaid meelitavaid põõsaid Niitmata alasid</i>		Jah	Ei
Kas kooliõu pakub lindudele elupaiku? Palun tõmmake ring ümber kui kooliõues on: <i>Pesakaste Lindude toidumaju Lindude jooginõu</i> <i>Marju või pähkleid kandvaid puid/põõsaid</i>		Jah	Ei
Kas te hoolitsete elupaikade eest? Tõmmake joon ümber neile, mille eest hoolitsete: <i>Puud väikeloomade elupaigad Lindude elupaigad Tiik Niit</i>		Jah	Ei
Kas te loendate taime- ja loomaliike oma õuealal?		Jah	Ei
Ka kooliõues kasutatakse herbitsiide ja/või pestitsiide?		Jah	Ei
Kas olete uurinud oma õueala elurikkust?		Jah	Ei

Taime- ja loomaliikide arv viimasel loendamisel:			

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavas

GLOBALNE KODAKONDSUS

Kas teie kool teeb aktiivselt mõne teise maa kooliga koostööd?		Jah	Ei

Kas õpetajad joovad kohvi/teed, millel on õiglase kaubanduse märk peal?		Jah	Ei
Kas koolis kasutatakse mingeid õiglase kaubanduse tooteid?		Jah	Ei
Kas teil käib külalisesinejaid, kes räägivad kohalikest või globaalprobleemidest?		Jah	Ei
Kas õpilased teavad oma õigusi ja kohustusi vastavalt ÜRO lapse õiguste konventsioonile?		Jah	Ei
Kas olete mõelnud Eco-schools (Rohelise kooli) programmi tegevuste ülemaailmsest mõjust (näiteks kuidas mingi tegevus aitab teiste maade inimesi)?		Jah	Ei
Kas teil on teistelt maadelt pärit õppevahendeid (näiteks rahvariideid, kunsti, muusikariistu)?		Jah	Ei
Kas teil on peetud ülekoollisi üritusi, mis teadvustavad teiste maade mingit probleemi?		Jah	Ei
Kas koolilõuna menüüs on vahel teiste maade toite?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

TERVIS JA HEAOLU

Kas teil on võimalik koolis puu- või aedvilja osta?		Jah	Ei
Kas õpilastel soovitatakse puuvilja kooli snäkiks kaasa võtta?		Jah	Ei
Kas koolisöökla on alati salatit?		Jah	Ei
Kas õpilastel on võimalik oma arvamust avaldada, mis toite nad tahaksid sööklas süüa?		Jah	Ei
Kas tasuta joogivesi on kogu päeva jooksul saadaval?		Jah	Ei
Kas õpilased võivad tunnis vett juua?		Jah	Ei
Kas kõigil õpilastel on võimalik koolis mingit toidutaime kasvatada ja seda süüa?		Jah	Ei
Kas kool kasutab keskkonnasõbralikke puhastusvahendeid?		Jah	Ei
Kas koolitundide ajal ja vahetunnis on võimalik liikuda?		Jah	Ei
Kas vahetunde saab iga ilmaga õues veeta?		Jah	Ei
Kas koolis on tantsu/liikumishetunnid?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

KLIIMAMUUTUSED

Kas kliimamuutustest on mõnes tunnis räägitud?		Jah	Ei
Kas õpilastel ja õpetajatel on soovitatud teha järgmist, et kahandada kliimamuutusteni viivaid tegureid?			
Tulla kooli jala, rattaga või ühistranspordiga		Jah	Ei
Kasutada ümbertöödeldud materjalist tehtud paberit		Jah	Ei
Säästa paberit (näiteks kasutada mõlemat külge)		Jah	Ei
Viia esemeid ümbertöötlusse		Jah	Ei
Süüa vähem liha		Jah	Ei
Kasutada energiat säästvaid lambipirne		Jah	Ei
Kas kool võtab osa energiasäästu kampaaniatest?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

MERI JA RANNIK

Kas teie kool on mere lähedal?		Jah	Ei
<i>Milliseid ökosüsteeme on teie mere rannikul?</i>			
Kas õpilased õpivad koolis mere ja ranniku ökosüsteeme?		Jah	Ei
Kas õpilased ja õpetajad söövad tihti kala?		Jah	Ei
Kas kool osaleb talgutel mererannas?		Jah	Ei
Kas koolis jälgitakse, milliseid keemilisi aineid võib sattuda kanalisatsiooni?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

TOIT

Kas kooli söökla kasutab kohalikku toorainet?		Jah	Ei
Kas kasutate kooliaias kasvatatud puu- või juurvilju, maitsetaimi?		Jah	Ei
Kas koolisöökla kasutatakse mahetoitu või õiglase kaubanduse tooteid?		Jah	Ei
Mitu korda nädalas saate kooli sööklas valida lihavaba toitu?		Jah	Ei
Kas saate oma toitu ise taldrikule tõsta või kui ei, siis paluda väiksemaid portsjone?		Jah	Ei
Kas toidujäätmed lähevad orgaaniliste jäätmete prügikasti?		Jah	Ei
Kas kokad on kaasatud õpilaste õppe- ja kasvatusprotsessi?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse